

Üniversite Öğrencilerinin Genelleştirilmiş Problemlerli İnternet Kullanımlarının İncelenmesi*

An Exploration of University Students' Generalized Problematic Internet Use

Ahmet Murat UZUN**

Erhan ÜNAL***

Received: 04 December 2017

Accepted: 26 December 2017

ABSTRACT: The purpose of this study is to test theory and measurement model of Generalized Problematic Internet Use by two-step structural equation modelling approach in Turkish culture. Besides, problematic internet use was examined with respect to different variables. Finally, in the study, whether procrastination behaviors of those students who show high and low risks of problematic internet usage differed or not were explored. 695 undergraduate students studying in the different departments of Afyon Kocatepe University participated to the study in which the survey method was used. To collect data, Demographic Information Form, Generalized Problematic Internet Use Scale 2 developed by Caplan (2010) and adapted into Turkish by Deniz and Ünal (2016), and "distraction" sub scale of Online Cognition Scale developed by Davis, Flett and Besser (2002) and adapted into Turkish culture by Özcan (2004) were used. Results revealed that the measurement and structural or theoretical model was also confirmed for the Turkish culture. Besides, it was found that problematic internet use differed with respect to the gender and daily amount of internet use, but not internet usage experience. It was also found that there was a difference with respect to procrastination behaviors between those individuals who possessed high and low risks of problematic internet use. Results were discussed and some suggestions were presented based on the similar studies regarding the problematic internet use.

Keywords: Problematic internet use, procrastination, university students.

ÖZ: Bu çalışmanın amacı, Genelleştirilmiş Problemlerli İnternet Kullanımı kuramsal ve ölçme modelinin iki aşamalı yapısal eşitlik modellemesi yaklaşımı ile Türk kültüründe test etmektir. Ayrıca, problemlerli internet kullanımı çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Son olarak, çalışmada, yüksek ve düşük düzeyde problemlerli internet kullanımı riski taşıyan bireylerin erteleme davranışları arasında farklılık olup olmadığı da incelenmiştir. Tarama yönteminin kullanıldığı çalışmaya, Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 695 lisans öğrencisi katılmıştır. Verileri toplamak için Demografik Bilgi Formu, Caplan (2010) tarafından geliştirilen ve Deniz ve Ünal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan Genelleştirilmiş Problemlerli İnternet Kullanımı Ölçeği 2 ve Davis, Flett ve Besser (2002) tarafından geliştirilen ve Özcan (2004) tarafından Türkçeye uyarlanan İnternette Bilişsel Durum Ölçeği'nin "Dikkat Dağıtımı" boyutu kullanılmıştır. Türk kültüründe elde edilen sonuçlar, ölçme modelinin ve kuramsal yapının orijinaline uygun olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, problemlerli internet kullanımının cinsiyete ve günlük internet kullanım miktarına göre farklılaştığı, internet kullanım tecrübesine göre ise farklılaşmadığı bulunmuştur. Yüksek ve düşük düzeyde problemlerli internet kullanımı riski taşıyan bireyler arasında erteleme davranışları bakımından farklılık olduğu bulunmuştur. Alanyazında problemlerli internet kullanımı ile ilgili benzer çalışmalar temel alınarak sonuçlar tartışılmış ve bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Problemlerli internet kullanımı, erteleme, üniversite öğrencileri.

* If the manuscript is part of a dissertation or a project or is presented at a conference, but not completely published, the author should put an explanation here. Otherwise, delete this footnote and give a single star to the first author and continue.

** Corresponding Author: PhD, Afyon Kocatepe University, Afyonkarahisar, Turkey, auzun@aku.edu.tr

*** PhD, Afyon Kocatepe University, Afyonkarahisar, Turkey, eunal@aku.edu.tr

Citation Information

Uzun, A. M. & Ünal, E. (2018). Üniversite öğrencilerinin genelleştirilmiş problemlerli internet kullanımlarının incelenmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, 11(1), 83-100.

Giriş

Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım araştırmasından elde edilen bulgular, Türkiye'de internet kullanım oranlarının giderek artma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Örneğin, internet kullanan bireylerin oranı 2017 yılı itibari ile %67 olarak bulunmuştur. Geçmiş yılların hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım oranları incelendiğinde, bu oranın 2015 yılında %55.9, 2016 yılında ise %61.2 olduğu görülmüştür. Buna ek olarak, son üç ay içinde bireylerin yaş gruplarına göre internet kullanım oranları incelendiğinde 16-24 (%87) ve 25-34 (%86) arası yaş gruplarındaki bireylerin internet kullanımının tüm yaş grupları arasında yüzdelik olarak en yüksek değerlere sahip olduğu görülmüştür (TÜİK, 2017). Bir başka deyişle, internet kullanımı genç yaşta bireyler arasında oldukça yaygındır (Laconi, Tricard, & Chabrol, 2015; Yang & Tung, 2007). İnternetin bu denli yaygın kullanımı, bireyler için bir yandan avantaj sağlamakta, diğer yandan da birtakım riskleri beraberinde getirmektedir (Odacı, 2011; Odacı & Çıkrıkçı, 2014; Sırakaya & Seferoğlu, 2013; Stern, 1999; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014).

Son yıllarda, aşırı ve gereksiz internet kullanımı, araştırmacılar tarafından çeşitli başlıklar altında incelenmiştir. İnternet Bağımlılığı (Young, 1998), Patolojik İnternet Kullanımı (Davis, 2001) ve Problemlı İnternet Kullanımı (Caplan, 2010) bunlara örnek olarak verilebilir. Temel alınan kuramsal bakış açısına göre, çalışmaların bazılarında problemlı internet kullanımı bir hastalık olarak kabul edilirken (patolojik paradigma) (Young, 1998), bazı çalışmalarda problemlı internet kullanımının bireylerin özdenetim yoksunluklarından ya da bireylerin interneti, belirli bir amaç dahilinde olmadan, takıntılı bir şekilde kullanım alışkanlıklarından kaynaklandığı belirtilmiştir (bilişsel - davranışçı paradigma) (Caplan, 2010; Pontes, Caplan, & Griffiths, 2016). Bu çalışmada, bireylerin problemlı internet kullanımlarının incelenmesinde kuramsal altyapı olarak Caplan (2010) tarafından bilişsel davranışçı bakış açısına göre oluşturulan Genelleştirilmiş Problemlı İnternet Kullanımı (GPIK) kullanılmıştır. Alanyazında Genelleştirilmiş Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği 2 (GPIKÖ2)'nin psikometrik yapısı ve GPIK kuramsal modelindeki değişkenler arası ilişkiler çeşitli kültürlerde test edilmesine rağmen, Türk kültüründeki bu konuda yapılan çalışmalarda yetersiz kalmıştır. Bu nedenle bu çalışmada ilk olarak GPIK ölçme modeli ve GPIKÖ2'nin psikometrik yapısı test edilmiştir. Ayrıca, GPIK çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Son olarak, bireylerin interneti sorumluluklarını erteledikleri bir ortam olarak kullandıkları göz önünde bulundurularak (Davis, Flett, & Besser, 2002; Thatcher, Wretschko, & Fridjhon, 2008; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014), yüksek ve düşük düzeyde problemlı internet kullanımı riski taşıyan bireylerin erteleme davranışları arasında fark olup olmadığı incelenmiştir.

Genelleştirilmiş Problemlı İnternet Kullanımı

Problemlı internet kullanımını bilişsel-davranışsal paradigmayı temel alarak açıklayan modellerden biri de Caplan (2010) tarafından öne sürülen "Genelleştirilmiş Problemlı İnternet Kullanımı" modelidir. Bu çalışmada da problemlı internet kullanımı, patolojik bir rahatsızlıktan ziyade bilişsel ve davranışsal unsurların yol açtığı bir çıktı olarak görülmüştür. Bu nedenle, bu çalışmada, kuramsal alt yapı olarak "Genelleştirilmiş Problemlı İnternet Kullanımı" benimsenmiştir

Bilişsel-davranışçı paradigmayı temel alan araştırmacılar, problemlerli internet kullanımını bağımlılık olarak görmemekte, problemlerli internet kullanımını, bilişsel ve davranışsal değişkenlerin yol açtığı olumsuz çıktılar olarak değerlendirmektedirler (Caplan, 2003, 2010; Davis, 2001). Ayrıca genelleştirilmiş internet bağımlılığı, internet ortamında kendini gösterebilen kumar, oyun gibi belirli çevrimiçi bağımlılıkların yerine, bireylerin belirli bir içeriğe yönelik olmadan genel olarak gösterdikleri problemlerli internet kullanımı davranışlarını incelemektedir (Pontes vd., 2016). Buna ek olarak, Caplan (2010), aşırı internet kullanımı ile problemlerli internet kullanımının birbirine karıştırılmaması gerektiğini, bireylerin internette fazla vakit geçirmelerinin her zaman “problemlerli” sayılmayacağı konusunda da uyarılarda bulunmuştur. Ama yine de, çevrimiçi geçirilen süre miktarı ile problemlerli internet kullanımı arasında ilişki olduğu bazı çalışmalar tarafından raporlanmıştır (Laconi, Tricard, & Chabrol, 2015).

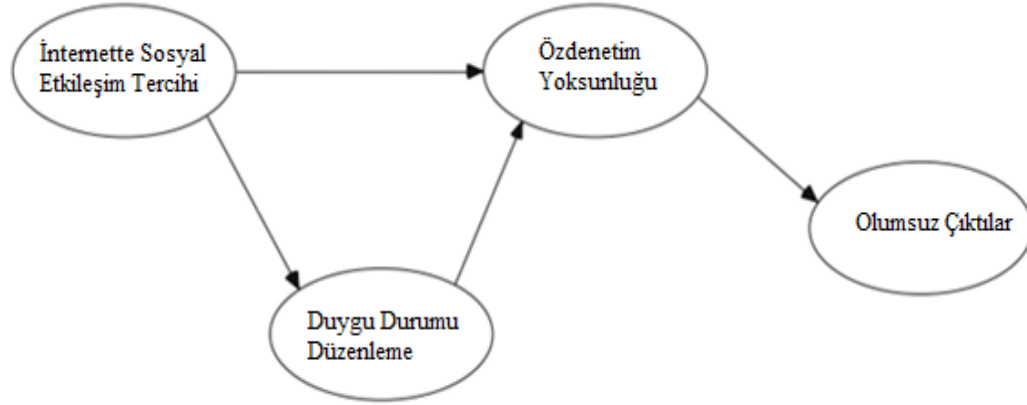
Problemlerli internet kullanımının sebep olduğu olumsuz çıktılar alanyazında birçok çalışma tarafından ortaya koyulmuştur. Problemlerli internet kullanımının, sosyal kaygı (Weinstein vd., 2015), depresyon (Pontes vd., 2016), düşük düzeyde iyi olma hali, eğitim öğretim ortamlarında yalnızlık hissi (Pontes, Griffiths, & Patrão, 2014), dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (Sariyska, Reuter, Lachmann, & Montag, 2015) gibi olumsuz etkileri bulunmaktadır.

Caplan (2010) tarafından oluşturulan GPIK modelinde, problemlerli internet kullanımı “internette sosyal etkileşim tercihi”, “duygu durumunu düzenleme”, “özdenetim yoksunluğu”, ve “olumsuz sonuçlar” gibi değişkenlerle açıklanmıştır. “Özdenetim yoksunluğu” değişkeni ise “bilişsel meşguliyet” ve “zorunlu internet kullanımı” olmak üzere iki alt boyutta incelenmiştir.

Modele göre, bazı bireyler sosyal etkileşim aracı olarak yüz yüze etkileşim yerine interneti kullanmayı tercih etmektedirler. Bu durumun asıl sebebi, yüz yüze sosyal etkileşim kaygısı güden bireylerin yaşadıkları bu stresle başa çıkmaları için interneti kullanmaları; bir diğer deyişle interneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma eğilimleri ile açıklanabilir (Caplan, 2005, 2010). Öte yandan, modele göre, internette sosyal etkileşim tercihi aynı zamanda özdenetim yoksunluğunu yordamaktadır. Bu önerme alanyazında çeşitli çalışmalar tarafından doğrulanmıştır (Caplan, 2005; Kim, LaRose, & Peng, 2009). Model tarafından belirtilen önermelerden bir diğeri de interneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanmanın bireylerde öz denetim yoksunluğuna yol açacağı ile ilgilidir. Çünkü bireyler, interneti, olumsuz duygu durumlarının tedavi edildiği bir ortam olarak görmekte ve buna bağlı olarak internette geçirdikleri zamanı kontrol edememektedirler (LaRose, Lin, & Eastin, 2003). Son olarak, modelde özdenetim yoksunluğu yaşayan bireylerin internete bağlı olumsuz çıktılara daha fazla maruz kalacağı ifade edilmiştir (Caplan, 2005; Davis, 2001; Kim, LaRose, & Peng, 2009).

Özetlemek gerekirse, Caplan (2010) tarafından öne sürülen bilişsel davranışsal modele göre bireylerin interneti sosyal etkileşim ve duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma davranışları sırasında yaşadıkları özdenetim yoksunlukları, problemlerli internet kullanımına yol açabilmekte ve beraberinde birtakım olumsuzluklara neden olabilmektedir. GPIK Modeli Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. GPİK Modeli

Erteleme

Erteleme davranışının alanyazında birçok türü ve tanımı bulunmaktadır. Genel olarak erteleme davranışı, bireylerin belirli görevleri ya da sorumluluklarını daha ileri bir tarihe ertelemesi ya da ötelemesi olarak tanımlanabilir (Ferrari, Johnson, & McCown, 1995). Blunt ve Pychyl (2005) ise, erteleme davranışını bireylerin bir görevi yerine getirme niyetleri ve o görevi yerine getirmek için sarf ettikleri gerçek çaba arasındaki tutarsızlık olarak tanımlamıştır. Erteleme davranışının bireylerin kişilik özelliklerinden mi yoksa yapılan eylemin durumsal özelliklerinden mi (zor, sıkıcı vb.) kaynaklandığına ilişkin alanyazında bir uzlaşma bulunmamaktadır (Thatcher, Wretschko, & Fridjhon, 2008). Bununla birlikte, problemlerle internet kullanımının bireylerin erteleme davranışlarını pekiştirdiği, bireylerin interneti yapmaları gereken bir işi ertelemek için bahane olarak kullandıkları çeşitli çalışmalar tarafından raporlanmıştır (Davis, Flett, & Besser, 2002; Thatcher, Wretschko, & Fridjhon, 2008; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014).

Problem Durumu

Yapılan çalışmalar internet kullanımının üniversite öğrencileri arasında oldukça yaygın ve giderek artma eğiliminde olduğunu ortaya koymuştur (Pew Research Center, 2017; TUİK, 2017; Yang & Tung, 2007). Bu gerçek göz önüne alındığında, üniversite öğrencilerinin problemlerle internet kullanımına diğer bireylere göre daha yatkın olduğu söylenebilir (Anderson, 2001; Kim, 2007; Nalwa & Anand, 2003; aktaran Ceyhan, 2011, s. 70). Bu nedenle, problemlerle internet kullanımı ile ilgili değişkenlerin üniversite öğrencilerinde ne derece hissedildiğinin araştırılması gerekmektedir. Alanyazında, Caplan (2010) tarafından hazırlanan Genelleştirilmiş Problemlerle İnternet Kullanımı Ölçeği 2 (GPİKÖ2)'nin psikometrik yapısı ve GPİK kuramsal modelindeki değişkenler arası ilişkiler, Amerika Birleşik Devletleri, Portekiz ve İspanya gibi farklı kültürlerde test edilmiştir (Caplan, 2010; Pontes vd., 2016; Gámez-Guadix, Orue, & Calvete, 2013). Öte yandan, ölçeğin psikometrik yapısı ve kuramsal model uygunluğunun Türk kültüründe incelenmesi ile ilgili çalışmalar istenilen düzeyde değildir. GPİKÖ2'nin Türkçe'ye uyarlanması çalışması Deniz ve Ünal (2016) tarafından yapılmış; ancak çalışmada açıklayıcı faktör analizi kullanılmış ve ölçeğin psikometrik özellikleri doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmemiştir. Ölçeğin orijinal formunun ele alındığı çalışmada ise GPİK kuramsal modelinin oluşturulmasında ve test edilmesinde, Anderson ve Gerbing (1988) tarafından önerilen iki aşamalı yapısal eşitlik modellemesi

kullanılmıştır. Birinci aşamada GPIKÖ2 ölçeğinin psikometrik özellikleri test edilmiş, ikinci aşamada ise GPIK modelindeki değişkenler arasındaki kuramsal ilişkiler yol analizi ile test edilmiştir (Caplan, 2010).

Yapılan çalışmalarda erteleme davranışının, üniversite öğrencilerinde oldukça yaygın olduğu ve bu davranışın öğrencilerin akademik ve sosyal hayatlarını olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir (Odacı, 2011; Tice & Baumeister, 1997). Benzer şekilde, aşırı ve olumsuz internet kullanımının öğrencilerin dikkatlerini dağıttığı, öğrencilerin internette akademik olmayan faaliyetlerde buldukları belirtilmiştir (Thatcher vd., 2008; Yang & Tung, 2007). Buradan yola çıkarak, problemlili internet kullanımı ile erteleme davranışı arasında bir ilişki olabileceği varsayılabilir. Öte yandan, bu ilişkiyi test etmeye yönelik yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır (örn. Davis, 2001; Lavoie & Pychyl, 2001; Odacı, 2011; Thatcher vd., 2008). Bu nedenle, problemlili internet kullanımı ve erteleme ilişkisini ortaya koyan çalışmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, (a) GPIKÖ2'nin psikometrik özelliklerini ve (b) GPIK kuramsal modelini yol analizi kullanarak Türk kültüründe test etmektir. Çalışmada ayrıca (c) problemlili internet kullanımı çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Son olarak, (d) yüksek düzeyde problemlili internet kullanımı riski taşıyan bireyler ile düşük düzeyde problemlili internet kullanımı riski taşıyan bireylerin erteleme davranışları arasında farklılık olup olmadığı da incelenmiştir. Çalışmadan elde edilecek bulgular, okul yöneticilerinin konu ile ilgili bilgilendirilmesi ve problemlili internet kullanımı ile ilgili muhtemel olumsuz sonuçların erkenden önlenmesi bakımından faydalı olabilir.

Araştırma Soruları

Çalışmanın yukarıda belirlenen amacı doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. GPIKÖ2'nin psikometrik özellikleri Türk kültüründe doğrulanmakta mıdır?
2. GPIK modelinde kuramsal olarak ortaya konulan değişkenler arası ilişkiler yol analizi ile doğrulanmakta mıdır?
3. Problemlili internet kullanımı, cinsiyet, internet kullanım tecrübesi ve günlük internet kullanımına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Yüksek düzeyde problemlili internet kullanımı riski taşıyan bireyler ile düşük düzeyde problemlili internet kullanımı riski taşıyan bireylerin erteleme davranışları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın yöntemi tarama yöntemidir. Tarama yöntemi, araştırmacıların belirli bir örneklem ya da evrene bir ölçme aracı uygulayarak ilgili grubun belirli bir konuda tutum, görüş, davranış ya da farklı bir karakteristiğini betimlemeyi amaçladıkları bir yöntemdir (Creswell, 2012). Araştırmanın örnekleme, Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde öğrenim gören gönüllü üniversite öğrencileridir. Bu nedenle, araştırmanın evreni Afyon Kocatepe Üniversitesi'dir. Çalışma grubu Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 695 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcıların %62.3'ü kadın, %37.1'i erkek olarak bulunmuştur.

Katılımcıların yaşlarının 17 ile 34 ($M= 21.70$, $SS=2.14$) arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Katılımcıların %67'si interneti beş yıldan fazla bir süredir, %19'u üç-beş yıl arası, %9'u bir-üç yıl arası, % 5'i ise bir yıldan daha az süre boyunca interneti kullandıklarını belirtmişlerdir. Buna ek olarak, katılımcıların günlük internet kullanım oranları, %4 sekiz saatten fazla, %8 dört-sekiz saat arası, %52 bir-dört saat arası, %35 bir saatten az olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri üç farklı veri toplama aracı kullanılarak elde edilmiştir. Bunlardan, (a) Demografik Bilgi Formu ile yaş, cinsiyet, internet kullanım tecrübeleri ve günlük internet kullanım miktarları gibi demografik bilgiler elde edilmiştir. (b) GPIKÖ2 ile problemlili internet kullanım durumları, (c) "İnternette Bilişsel Durum" (Online Cognition Scale ya da OCS) ölçeğinin bir boyutu olan "dikkat dağıtımı" boyutu ile de erteleme davranışının ölçülmesi planlanmıştır.

Genelleştirilmiş Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği 2 (GPIKÖ2). Üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımı davranışlarının belirlenmesinde Caplan (2010) tarafından geliştirilmiş olan GPIKÖ2 kullanılmıştır. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması çalışması Deniz ve Ünal (2016) tarafından yapılmıştır (Cronbach's $\alpha = .89$). Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Ölçekte, katılımcıların algılanan problemlili internet kullanımlarını 1'den (kesinlikle katılmıyorum) 8'e (kesinlikle katılıyorum) kadar derecelendirdikleri 15 adet likert tipinde madde bulunmaktadır. Katılımcıların ölçekten aldıkları toplam puan 15 ile 120 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça, bireylerin problemlili internet kullanımına sahip olma eğilimleri de artış göstermektedir.

Ertelme Ölçeği. Üniversite öğrencilerinin ertelme davranışlarını belirlemek için, Davis, Flett ve Besser (2002) tarafından geliştirilen "internette bilişsel durum" modelinde belirtilen "dikkat dağıtımı" boyutu kullanılmıştır. Ölçekte bireylerin algılanan ertelme davranışlarını 1'den (kesinlikle katılmıyorum) 7'ye (kesinlikle katılıyorum) kadar derecelendirdikleri yedi adet likert tipinde madde bulunmaktadır. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması çalışması Özcan (2004) tarafından yapılmıştır (Cronbach's $\alpha = .79$). Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .82 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde AMOS 24 ve IBM SPSS 19 paket programları kullanılmış ve veriler betimsel ve kestirimsel istatistik yöntemleri ile analiz edilmiştir. Demografik değerlere ilişkin ortalama, standart sapma ve frekans değerlerinin analiz edilmesinde betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. GPIKÖ2'nin psikometrik özellikleri ve modeli oluşturan değişkenler arasındaki ilişkiler iki aşamalı yapısal eşitlik modellemesi ile analiz edilmiştir (Anderson & Gerbing, 1988). Problemlili internet kullanımlarının cinsiyet, internet kullanım tecrübesi ve günlük internet kullanım miktarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesinde bağımsız örneklem için t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Son olarak, yüksek düzeyde problemlili internet kullanımı riski taşıyan bireyler ile düşük düzeyde problemlili internet kullanımı riski taşıyan bireylerin ertelme davranışlarının farklı olup olmadığının analiz edilmesinde, bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır.

Bulgular

GPİKÖ2 Psikometrik Özelliklerine İlişkin Bulgular

GPİKÖ2 ölçme aracını oluşturan maddelerin ortalama ve standart sapma değerleri, maddelerin ait olduğu boyutlar ile birlikte Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

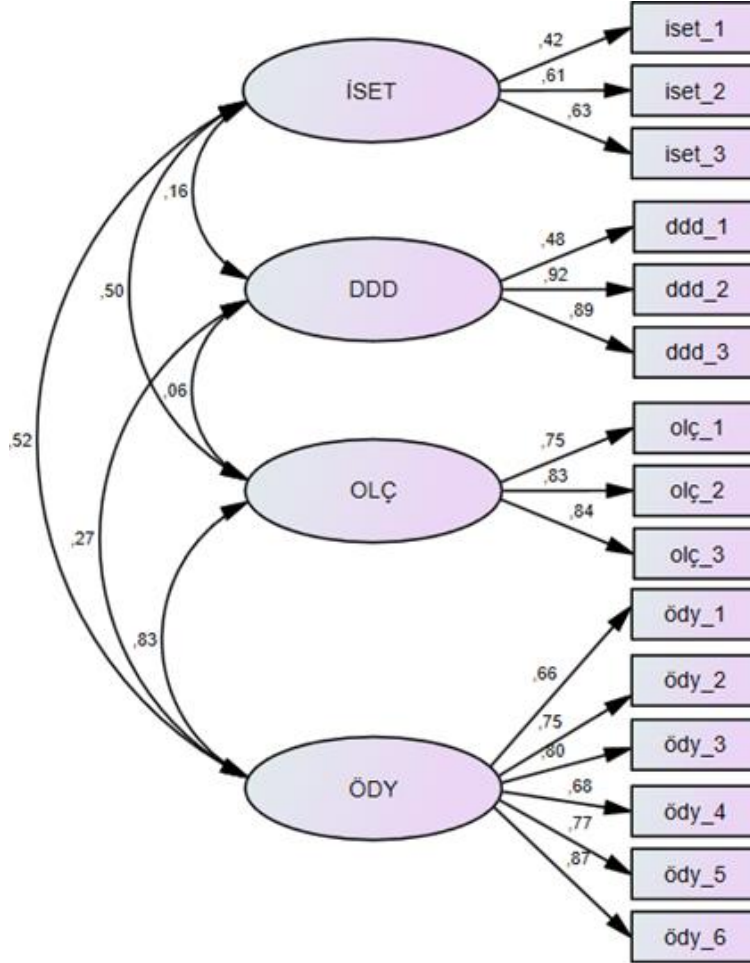
Genelleştirilmiş Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği 2 (GPİKÖ2)

Alt Faktör	Madde	\bar{x}	SS
İnternette Sosyal Etkileşim Tercihi (İSET)	1. (iset_1) İnternet aracılığıyla sağladığım sosyal etkileşimi yüz yüze iletişime tercih ederim.	3.58	2.82
	2. (iset_2) İnternet aracılığıyla sağladığım sosyal etkileşim bana yüz yüze olandan daha rahat gelir.	3.18	2.33
	3. (iset_3) İnsanlarla internet üzerinden iletişim kurmayı yüz yüze iletişime tercih ederim.	2.87	2.46
Duygu Durumu Düzenleme (DDD)	4. (ddd_1) Kendimi yalnız hissettiğim zamanlarda internet aracılığıyla başkalarıyla konuşmuşumdur.	3.91	2.51
	5. (ddd_2) Moralim bozukken kendimi daha iyi hissetmek için internet kullanmışımdır.	4.86	2.39
	6. (ddd_3) Kendimi kötü hissettiğimde daha iyi hissetmek için internet kullanmışımdır.	4.66	2.39
Özdenetim Yoksunluğu(ÖDY)	7. (ödy_1) Belli süre internete girmediğimde internete girme düşüncesi zihnimi meşgul eder.	3.71	2.43
	8. (ödy_2) İnternete giremediğimde kendimi kaybolmuş gibi hissederim.	2.52	2.20
	9. (ödy_3) İnternete bağlı değilken yoğun bir şekilde internete girmeyi düşünürüm.	2.81	2.17
	10. (ödy_4) İnternetteyken harcadığım zamanı kontrol etmekte güçlük çekerim.	3.35	2.33
	11. (ödy_5) İnternet kullanımımı kontrol etmekte zorlanırım.	3.06	2.25
	12. (ödy_6) İnterneti kullanmadığım zamanlarda internete bağlanmamak için kendimi zor tutarım.	2.75	2.24
Olumsuz Çıktılar (OLÇ)	13. (olç_1) İnternet kullanımım yaşam düzenimi zorlaştırmıştır.	2.70	2.16
	14. (olç_2) İnternet kullanımım yüzünden sosyal birliktelikleri ya da etkinlikleri kaçırmışımdır.	2.54	2.21
	15. (olç_3) İnternet kullanımım yaşamımda sorunlar oluşturmuştur.	2.59	2.25

Ölçme modelinin test edilmesinde maksimum olabilirlik yöntemi temel alınarak doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Ölçeğin orijinal formunda “Özdenetim

yoksunluğu” boyutunda bulunan “bilişsel meşguliyet” ve “zorunlu internet kullanımı” boyutları, Deniz ve Ünal (2016) tarafından yapılan Türk kültürüne uyarlama çalışmasında tek boyut olarak “özdenetim yoksunluğu” boyutu altında toplanmıştır. Bu nedenle, bu değişken doğrulayıcı faktör analizinde de tek boyut olarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak GPIKÖ2 için test edilen ölçme modeline “İnternette sosyal etkileşim tercihi (İSET)”, “Duygu durumu düzenleme (DDD)”, “Olumsuz çıktılar (OLÇ)” ve “Özdenetim yoksunluğu (ÖDY)” faktörleri dâhil edilmiştir. GPIKÖ2 için test edilen ölçme modeli Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 1. GPIKÖ2 İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Not: İSET = İnternette sosyal etkileşim tercihi, DDD = Duygu durumu düzenleme, OLÇ= Olumsuz çıktılar, ÖDY = Özdenetleme yoksunluğu

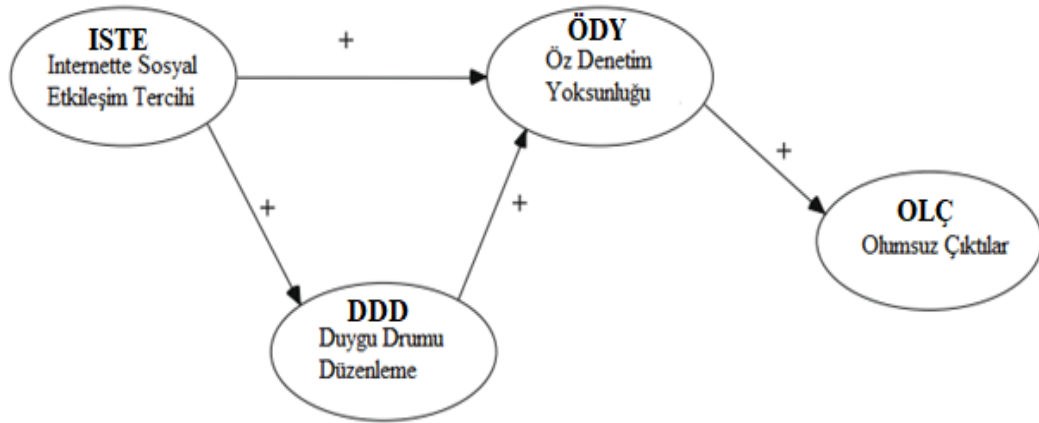
Yapılan analiz sonucunda model uyumunu test etmek için model uyum indeksleri incelenmiştir. Uyum indekslerine ilişkin mükemmel ve kabul edilebilir uyum değerleri İlhan ve Çetin (2014) tarafından tablolştırılmıştır. Buna göre, mevcut araştırmada ölçme modelinin iyi bir uyum gösterdiği söylenebilir. $X^2(82) = 399,4$, $p < .001$, CFI = .94, SRMR = .076, RMSEA = .074 [90% CI: .07 - .08], NNFI(TLI): .93. Standardize edilmiş faktör yükleri incelendiğinde faktör yüklerinin .42 ile .92 arasında değiştiği görülmektedir ($p < .001$). Bir sonraki aşamada her bir faktör için iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları incelenmiştir. Faktörlerin iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları sırasıyla İSET için $\alpha = .57$, DDD için $\alpha = .79$, ÖDY için $\alpha = .89$ ve OLÇ için .85 olarak

bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur.

GPIKÖ2 Kuramsal Modelin Yol Analizi İle Test Edilmesine İlişkin Bulgular

Bir sonraki aşamada, GPIKÖ2'yi oluşturan değişkenler arasındaki kuramsal ilişkiyi ölçmek için yol analizi kullanılmıştır. Caplan (2010) tarafından oluşturulan modelde, modeli oluşturan yapılar arasındaki ilişkiler aşağıdaki şekilde gibi belirlenmiştir.

Şekil 2. GPIKÖ2 Kuramsal Model.

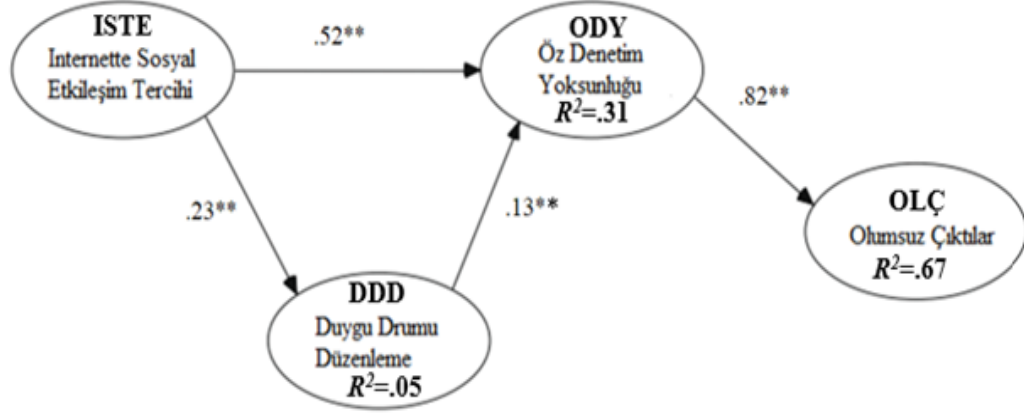

Buna göre, modelde doğrudan ilişkilere yönelik aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

- H1: İnternette sosyal etkileşim tercihi, interneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma davranışının pozitif doğrudan yordayıcısıdır.
- H2: İnternette sosyal etkileşim tercihi, internet özdenetim yoksunluğunun pozitif doğrudan yordayıcısıdır.
- H3: İnterneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma davranışı, internet özdenetim yoksunluğunun pozitif doğrudan yordayıcısıdır.
- H4: İnternet özdenetim yoksunluğu, internete bağlı olumsuz çıktılarının pozitif doğrudan yordayıcısıdır.
- H5: İnternette sosyal etkileşim tercihi ile internet öz denetim yoksunluğu arasında interneti duygu durumu düzenleme davranışının aracılık ettiği pozitif dolaylı ilişki bulunmaktadır.
- H6: İnternette sosyal etkileşim tercihi ile internete bağlı olumsuz çıktılar arasında internet öz denetim yoksunluğunun aracılık ettiği pozitif dolaylı ilişki bulunmaktadır.
- H7: İnterneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma ile internete bağlı olumsuz çıktılar arasında internet öz denetim yoksunluğunun aracılık ettiği pozitif dolaylı ilişki bulunmaktadır.

Yol analizi sonuçları Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. GPİKÖ2 Kuramsal Model Yol Analizi Sonuçları

Buna göre, H1 ($\beta = .23, p < .001$), H2 ($\beta: .52, p < .001$), H3 ($\beta: .13, p < .001$), H4 ($\beta: .82, p < .001$) doğrudan hipotezlerinin desteklendiği söylenebilir. Ayrıca, H5 ($\beta: .03, p < .01$), H6 ($\beta: .45, p < .001$), H7 ($\beta: .10, p < .01$) dolaylı hipotezleri de desteklenmiştir. Tüm bu sonuçlara göre, GPİKÖ2 modelinde kuramsal olarak oluşturulan değişkenler arası ilişkiler yol analizi ile de doğrulandığı söylenebilir.

Genelleştirilmiş Problemlerli İnternet Kullanım Düzeylerinin Çeşitli Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

GPİK düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Genelleştirilmiş Problemlerli İnternet Kullanımının (GPİK) Bazı Değişkenlere Göre Değişimi

		N	\bar{x}	SS
Cinsiyet	Kadın	434	47.77	20.62
	Erkek	261	51.27	21.66
İnternet Kullanım Tecrübesi	1 yıldan az	36	50.32	25.75
	1-3 yıl arası	64	50.39	20.74
	3 yıldan fazla	595	48.87	20.82
Günlük İnternet Kullanımı	1 saatten az	246	43.77	21.60
	1-4 saat arası	364	49.69	19.46
	4 saatten fazla	85	61.90	20.43

Öğrencilerin GPİK düzeylerinin cinsiyete göre değişip değişmediğinin belirlenebilmesi için bağımsız örneklem için t-testi kullanılmıştır. Sonuçlar t-testinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu, $t(693) = -2.13, p = .03$ ve erkeklerin GPİK değerinin ($\bar{x} = 51.27, SS = 21.66$) kadınların GPİK değerinden ($\bar{x} = 47.72, SS = 20.62$) daha yüksek olduğunu göstermiştir.

GPİK düzeylerinin internet kullanım tecrübelerine ve günlük internet kullanımı miktarına göre değişip değişmediğinin belirlenebilmesi için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Sonuçlar, GPİK değerlerinin internet kullanım tecrübesine göre anlamlı bir şekilde değişmediği, günlük internet başında geçirilen süreye göre ise anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermiştir ($F(2, 692) = 25.35, p=.00$). Gruplar arası farklılıkları tespit edebilmek için öncelikle Levene testi sonuçları incelenmiş, test sonuçları istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p=.16, p<.05$). Bu nedenle gruplar arası farklılıkları incelemek için Scheffe Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre, bütün ikili gruplar arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Günde 4 saatten fazla internette vakit geçiren bireylerin GPİK değerinin ($\bar{x}=61.90, SS=20.43$), 1-4 saat arası ($\bar{x}=49.69, SS=19.46$) ve 1 saatten az vakit geçiren bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Genelleştirilmiş Problemlerli İnternet Kullanımı Düzeylerine Göre Erteleme Davranışlarının İncelenmesi

GPİK düzeylerine göre erteleme davranışlarının incelenmesi için öncelikle bireylerin GPİK puanlarının medyan değeri bulunmuştur (Medyan= 47). Medyanın üzerinde puan alan bireyler yüksek düzeyde genelleştirilmiş problemlerli internet kullanımı riski taşıyanlar (Y-GPİK) ($n=349$), medyanın altında puan alanlar ise düşük düzeyde genelleştirilmiş problemlerli internet kullanımı riski taşıyan bireyler (D-GPİK) ($n=346$) olarak sınıflandırılmıştır. İki grubun erteleme davranışları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklemeler için t-testi kullanılmıştır. Yapılan analizler t-testinin anlamlı olduğunu, $t(693)=16.90, p=.000$ ve Y-GPİK grubunun erteleme davranışlarına ilişkin puanların ($\bar{x}=26.52, SS=9.39$) D-GPİK grubunun erteleme davranışlarına ilişkin puanlara ($\bar{x}=15.86, SS=7.07$) göre daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada GPİKÖ2 Türk kültüründe psikometrik özelliklerinin doğrulanması amaçlanmıştır. Ayrıca genelleştirilmiş problemlerli internet kullanımı çeşitli değişkenler bakımından incelenmiş, yüksek ve düşük düzeyde genelleştirilmiş problemlerli internet kullanımı riski taşıyan bireyler arasında erteleme davranışları bakımından farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

İlk olarak GPİKÖ2'nin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin 4 faktörlü (İnternette sosyal etkileşim tercihi duygu durumu düzenleme, olumsuz çıktılar, özdenetim yoksunluğu) olduğu doğrulanmıştır. Bir diğer taraftan, elde edilen yapı için hesaplanan model uyum indekslerine göre GPİKÖ2'nin iyi uyuma sahip olduğu söylenebilir. Çıkan bu sonuç orijinal çalışmanın (Caplan, 2010) faktör yapısı ile örtüşmektedir. Ayrıca GPİKÖ2 için hesaplanan iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları, internette sosyal etkileşim tercihi alt faktöründe düşük, diğer alt faktörlerde ve tamamında yüksek bulunmuştur.

Bir sonraki aşamada, GPİKÖ2 kuramsal yapısını test etmek için yol analizinden yararlanılmıştır. Analizde GPİK kuramı tarafından öne sürülen doğrudan ve dolaylı yordayıcılar test edilmiştir. Buna göre, internette sosyal etkileşim tercihi, interneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma davranışını ve internet özdenetim yoksunluğunu doğrudan pozitif olarak yordamaktadır. İnterneti duygu durumu

düzenleme aracı olarak kullanma davranışı, internet özdenetim yoksunluğunu doğrudan pozitif olarak yordamaktadır. İnternet özdenetim yoksunluğu, internete bağlı olumsuz çıktıları doğrudan pozitif olarak yordamaktadır. Bu sonuçlar önceki çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Caplan, 2010; Pontes, Caplan, & Griffiths, 2016). Çıkan sonuçlara göre, yüz yüze etkileşim kaygısı taşıyan bireylerin interneti sosyal etkileşim aracı olarak kullanarak duygu durumlarını düzenlemektedirler. Ayrıca bireylerin interneti sosyal etkileşim aracı olarak kullanmaları ve interneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanmaları, bireylerin internet kullanımını kontrol edememesine, sürekli internet kullanma isteği duymasına, internet etkinliklerini sürekli düşünmesine yol açmaktadır. Son olarak, bireyin sürekli internet kullanma isteği, internet kullanımını kontrol edememesi de bireyin çevresiyle olan ilişkilerinde çeşitli problemler yaşamasına yol açmaktadır. Bir diğer taraftan, GPİK modelinde, interneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma davranışı, internette sosyal etkileşim tercihi ile internet öz denetim yoksunluğu arasında aracı değişken olarak bulunmuştur. İnternet öz denetim yoksunluğu, hem internette sosyal etkileşim tercihi ile internete bağlı olumsuz çıktılar arasında hem de interneti duygu durumu düzenleme aracı olarak kullanma ile internete bağlı olumsuz çıktılar arasında aracı değişken olarak bulunmuştur. Dolaylı yordayıcılar incelendiğinde, internet öz denetim yoksunluğu aracı değişken olarak önceki çalışmalarla benzer şekilde (Caplan, 2010; Gámez-Guadix, Orue, & Calvete, 2013) Türk kültüründe de doğrulanmıştır.

Bir sonraki aşamada, genelleştirilmiş problemlerli internet kullanımının cinsiyet, internet kullanım tecrübesi ve günlük internet kullanımı miktarına göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Cinsiyet bakımından erkeklerin kadınlara göre daha fazla problemlerli internet kullanımı davranışına sahip oldukları söylenebilir. Çıkan bu sonuç alanyazındaki benzer çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir (Chou & Hsiao, 2000; Griffiths, 1998; Odacı & Çıkrıkçı, 2014; Oktan, 2015; Öztürk & Özmen-Kaymak, 2011; Sırakaya & Seferoğlu, 2013; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırmasında erkeklerin kadınlardan daha fazla bilgisayar ve internet kullandığı ifade edilmiştir (TÜİK, 2017). Dolayısıyla böyle bir sonucun çıkmasında erkek öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerine daha fazla ilgi duyması ve bu teknolojileri daha fazla kullanması gibi faktörler etkili olmuş olabilir. İnternet kullanım tecrübesine göre öğrencilerin problemlerli internet kullanımlarının anlamlı bir şekilde değişmediği bulunmuştur. Bu sonuç alanyazındaki çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Sırakaya & Seferoğlu, 2013; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014). Dolayısıyla bireylerin problemlerli internet kullanım davranışları, internet kullanma tecrübelerinin düşük veya yüksek olmasıyla ilgili olmadığı söylenebilir. Ancak öğrencilerin problemlerli internet kullanım davranışları internette geçirilen süreye bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bu sonuç alanyazındaki benzer çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir (Davis, 2001; Odacı & Kalkan, 2010; Özgür, Demiralay, & Demiralay, 2014; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014). Buna göre, günlük internette geçirilen süre arttıkça bireylerin problemlerli internet kullanımı davranışı sergileme eğiliminde de artış olduğu söylenebilir.

Son olarak, yüksek ve düzeyde genelleştirilmiş problemlerli internet kullanımı riski taşıyan bireyler arasında erteleme davranışları bakımından anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Buna göre, öğrencilerin problemlerli internet kullanım davranışları arttıkça erteleme davranışlarında da artış görülebileceği söylenebilir. Alanyazındaki çalışmalar

da bu sonucu destekler niteliktedir (Thatcher, Wretschko, & Fridjhon, 2008; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014). Gerek bu çalışmadan çıkan sonuç gerek de alanyazındaki çalışmalardan çıkan sonuçlara göre, öğrencilerin problemleri internet kullanımları onların günlük hayatta bazı işlerini ve görevlerini yerine getirmelerini ertelemelerine sebep olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Bu çalışmada, ölçme ve kurumsal modele ilişkin veriler incelendiğinde, öz denetim yoksunluğunun, aşırı internet kullanımına bağlı gelişen olumsuz davranışlar üzerinde önemli bir etkisi olduğu görülmüştür. Ayrıca, öz denetim yoksunluğunun, *internette sosyal etkileşim tercihi - olumsuz çıktılar ve duygu durumu düzenleme - olumsuz çıktılar* arasındaki ilişkiye anlamlı bir şekilde aracılık ettiği gerçeği göz önüne alındığında, öz denetim yoksunluğunun problemleri internet kullanımını etkileyen önemli bir faktör olduğu yorumu yapılabilir. Buna göre, araştırmacılar, problemleri internet kullanımı ile ilgili araştırmalarında, öz denetim yoksunluğu değişkeninin problemleri internet kullanımı üzerindeki etkisini dikkate alması bu olgu ile ilgili daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesine katkı sağlayabilir. Buna ek olarak, uygulayıcı ve politika oluşturucuların, problemleri internet kullanımı ile mücadelelerinde salt yasak, engel ya da limit koymak yerine, bireylerin öz-denetim ve üst-bilişsel farkındalık mekanizmalarını artırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmaları daha faydalı olabilir (Terry, 2015). Nitekim alanyazında öz-denetim yoksunluğunu ve çeşitli medya araçlarının aşırı kullanımlarını arasında olumsuz bir ilişki olduğu bulunmuştur (Gökçearslan, Mumcu, Haşlamam, & Çevik, 2016; Quan-Haase, 2010). Ayrıca, alanyazında öz denetim yoksunluğunun bireylerin erteleme davranışı ile ilişkili olduğuna ilişkin çalışmalar da mevcuttur (Uzun Ozer, O'Callaghan, Bokszczanin, Ederer, & Essau, 2014).

Bu çalışmada bazı sınırlılıklar vardır. Öncelikle ölçeğin güvenilirliği için yapılan hesaplamada alt faktörlerden İSET için elde edilen değerin düşük olduğu gözlenmiştir. Bu çalışma kapsamında kullanılan GPİKÖ2, Deniz ve Ünal (2016) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Dolayısıyla başka bir çalışmada ölçeğin ilgili alt faktörünün maddelerinin Türkçe karşılıklarının tekrar gözden geçirilerek güvenilirlik çalışması yeniden yapılabilir. Bir diğer sınırlılık seçilen örnekleme ile ilgilidir. Bu çalışma üniversite öğrencileri ile yürütülmüştür. Benzer şekilde ölçeğin orijinalinde de üniversite öğrencileri örnekleme olarak seçilmiştir. Dolayısıyla gelecek çalışmalarda farklı yaş grupları seçilerek çalışmanın gerçekleştirilmesi GPİK yapısının kuramsal olarak tekrar test edilerek doğrulanmasına katkı sağlayabilir. Son olarak, bu çalışma tarama çalışması şeklinde yürütülmüş olup GPİK modelinde faktörler arası ilişkiler belirlenmiştir. Ancak burada bir nedensellik belirlenmemiştir. Bu nedenle gelecek çalışmalarda uzun süreli boylamsal araştırmalarla veya kontrollü deneysel çalışmalarda faktörler arası nedensellikler ortaya koyulabilir.

Summary

Purpose and Significance: Research showed that internet use is very common among younger generations, especially university students (Pew Research Center, 2017; TÜİK, 2017; Yang & Tung, 2007). Therefore, the prevalence of problematic internet use should be explored in this population.

Recently, excessive or abusive use of internet has been explored under different topics: Internet Addiction (Young, 1998), Pathological Internet Use (Davis, 2001), Problematic Internet Usage (Caplan, 2010), just to name a few. In some studies problematic internet usage has been considered as a disease (pathological paradigm) (Young, 1998), whereas in some studies it has been regarded as negative outcomes arose from a combination of cognitive and behavior constructs (cognitive-behavioral paradigm) (Caplan, 2010; Davis, 2001). In line with its purpose, this study adopted Generalized Problematic Internet Use (GPIU) and Generalized Problematic Internet Use Scale 2 (GPIUS2) (Caplan, 2010), a cognitive-behavioral approach of problematic internet use.

The literature provided evidence regarding theory and measurement model of GPIU in the different cultures (i.e., USA, Portugal, Spain) (Caplan, 2010; Gámez-Guadix, Orue, & Calvete, 2013; Pontes et al., 2016;). Yet, studies on the testing measurement and theory model in Turkish culture remain insufficient. The Turkish adaptation study of GPIUS2 was conducted by Deniz and Ünal (2016). Yet, they only conducted exploratory factor analysis as an evidence of the validity. On the other hand, in the original study of the GPIU, Caplan (2010) used a two-step modeling approach to test measurement and theoretical model by means of the confirmatory factor and path analysis (Anderson & Gerbing, 1988). Given the rationale above, the purpose of this study is (a) to test psychometric properties of GPIUS2 (measurement model), and (b) conceptual model of GPIU (theoretical model). The study also explored the GPIU levels of the students with respect to the demographics. Finally, (d) procrastination scores of the students with respect to the GPIU levels (high and low risks of GPIU) were explored. Findings of the study will make a significant contribution to our understandings of the current status of the phenomena. Findings will also be beneficial in order to diagnose how the university students experience the components of the problematic internet use. Policy makers and practitioners could take necessary precautions to prevent the abuse of the internet, based on the results of the study.

Methods: Survey method was used to collect data. The study group consisted of 695 university students who are studying different majors at Afyon Kocatepe University in Turkey. To collect data regarding GPIU levels, the Turkish form (Deniz & Ünal, 2016) of the GPIUS2 (Caplan, 2010) was used. To measure procrastination behavior mediated by the internet, the Turkish form (Özcan, 2004) of the “distraction” sub scale of the Online Cognition Scale (OCS) (Davis, Flett, & Besser, 2002) was used. Descriptive and inferential statistics were used to analyze the data. First, to test measurement and theoretical models, a two-step approach of structural equation modelling (Anderson & Gerbing, 1988) was used. In order to analyze GPIU levels with respect to the demographics, independent sample t tests and one way ANOVA were used. Finally, an independent sample t test was used to explore whether procrastination scores of the students with high and low risks of GPIU differed.

Results: First, considering the model fit statistics, the measurement model fit the data well. The results of the study also showed that the theoretical predictions that were proposed by the conceptual model of GPIU were confirmed among the Turkish population. Considering GPIU levels with respect to demographics, it was found that GPIU levels significantly changed with respect to the gender and the amount of daily internet use, while no significant difference was observed with respect to the internet usage experience. Finally, the results revealed that procrastination scores of students differed significantly between those students who show high risks of GPIU and low risks of GPIU.

Discussion and Conclusions: To sum up, this study showed that the measurement and theoretical model proposed by the original GPIU was also validated for the Turkish culture. That is, the GPIUS2 is a reliable and valid measurement of problematic internet use that could be used for the Turkish culture. Moreover, consistent with the literature, the theoretical model of GPIU was also supported for the Turkish culture. As the original GPIU supposed, preference for online social interaction and mood regulation may raise the probability of reporting deficient self-regulation, which may increase the probability of showing negative outcomes related with the abuse of the internet. Given this finding, practitioners and policy makers could concentrate on the activities to increase the metacognitive awareness of the students rather than merely fighting with the over and abuse of the internet (Rosen et al., 2013; Terry, 2015). Overall, the GPIUS2 is considered as a beneficial measurement tool, as it has many advantages such as having a simple and short structure, measuring different components of the GPIU together and having a sound theoretical basis (Gómez-Guadix, Orue, & Calvete, 2013). Results of the study regarding the levels of GPIU levels with respect to demographics were also found to be consistent with the literature. Specifically, what can be concluded from this research is that regardless of the internet usage experience, the male users are more vulnerable to GPIU related symptoms than the females and higher amounts of daily internet usage are related to higher levels of GPIU. This may be because GPIU levels differ significantly with respect to time spent online (Davis, 2001; Odacı & Kalkan, 2010; Özgür, Demiralay, & Demiralay, 2014; Uzun, Ünal, & Tokel, 2014) and because male students use internet more frequently than the female students do (TUİK, 2017).

Kaynakça

- Anderson, J. C., & Gerbing, D. W. (1988). Structural equation modeling in practice: A review and recommended two-step approach. *Psychological Bulletin*, *103*(3), 411–423. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.103.3.411>
- Caplan, S. E. (2003). Preference for online social interaction: A theory of problematic internet use and psychosocial well-being. *Communication Research*, *30*(6), 625–648. <https://doi.org/10.1177/0093650203257842>
- Caplan, S. E. (2010). Theory and measurement of generalized problematic Internet use: A two-step approach. *Computers in Human Behavior*, *26*(5), 1089–1097. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.03.012>
- Ceyhan, A. A. (2011). University students' problematic internet use and communication skills according to the internet use purposes. *Educational Sciences: Theory and Practice*, *11*(1), 69-77.
- Chou, C., & Hsiao, M.-C. (2000). Internet addiction, usage, gratification, and pleasure experience: the Taiwan college students' case. *Computers & Education*, *35*(1), 65–80.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research..* Boston, USA: Pearson.
- Davis, R. A. (2001). A cognitive- behavioral model of pathological Internet use. *Computers in Human Behavior*, *17*(2), 187–195. [https://doi.org/10.1016/S0747-5632\(00\)00041-8](https://doi.org/10.1016/S0747-5632(00)00041-8)
- Davis, R. A., Flett, G. L., & Besser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use: implications for pre-employment screening. *Cyberpsychology & behavior*, *5*(4), 331–345. <https://doi.org/10.1089/109493102760275581>
- Deniz, L., & Ünal, A. T. (2016). Genelleştirilmiş Problemlü İnternet Kullanımı Ölçeği 2 (GPIKÖ2)'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları. *The Journal of Academic Social Science (ASOSJOURNAL)*, *4*(23), 7–20.
- Gámez-Guadix, M., Orue, I., & Calvete, E. (2013). Evaluation of the cognitive-behavioral model of generalized and problematic Internet use in Spanish adolescents. *Psicothema*, *25*(3), 299–306.
- Griffiths, M. (1998). Internet addiction: does it really exist? In Gackenbach (Ed.), *Psychology and the Internet: Intrapersonal, interpersonal, and transpersonal implications* (pp. 61–75). San Diego, CA: Academic Press.
- Laconi, S., Tricard, N., & Chabrol, H. (2015). Differences between specific and generalized problematic Internet uses according to gender, age, time spent online and psychopathological symptoms. *Computers in Human Behavior*, *48*, 236–244. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.02.006>
- Odacı, H. (2011). Academic self-efficacy and academic procrastination as predictors of problematic internet use in university students. *Computers & Education*, *57*(1), 1109-1113.

- Odacı, H., & Çıkrıkçı, Ö. (2014). Problematic internet use in terms of gender, attachment styles and subjective well-being in university students. *Computers in Human Behavior*, 32, 61-66.
- Odacı, H., & Kalkan, M. (2010). Problematic Internet use, loneliness and dating anxiety among young adult university students. *Computers & Education*, 55(3), 1091-1097.
- Oktan, V. (2015). Üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanımı, yalnızlık ve algılanan sosyal destek. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 281-292.
- Özcan, N. K. (2004). *Üniversite öğrencilerinde internet kullanımının psikososyal durum ile ilişkisi*. İstanbul Üniversitesi.
- Özgür, H., Demiralay, T., & Demiralay, I. (2014). Exploration of problematic Internet use and loneliness among distance education students. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 15(2), 75-90.
- Öztürk, E., & Özmen-Kaymak, S. (2011). Öğretmen adaylarının problemlili internet kullanım davranışlarının, kişilik tipi, utangaçlık ve demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 1785-1808.
- Pontes, H. M., Caplan, S. E., & Griffiths, M. D. (2016). Psychometric validation of the Generalized Problematic Internet Use Scale 2 in a Portuguese sample. *Computers in Human Behavior*, 63, 823–833. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.06.015>
- Pontes, H. M., Griffiths, M. D., & Patrão, I. M. (2014). Internet addiction and loneliness among children and adolescents in the education setting: An empirical pilot study. *Aloma. Revista de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport*, 32(1), 91–99. 10 Ağustos 2017 tarihinde adresinden erişildi <http://www.revistaaloma.net/index.php/aloma/article/download/225/146>
- Sariyska, R., Reuter, M., Lachmann, B., & Montag, C. (2015). Attention deficit/hyperactivity disorder is a better predictor for problematic internet use than depression: Evidence from Germany. *Journal of Addiction Research & Therapy*, 6(1), 1–6. <https://doi.org/10.4172/2155-6105.1000209>
- Sırakaya M. & Seferoğlu S. S. (2013). Öğretmen adaylarının problemlili internet kullanımlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 356-368.
- Stern, S. E. (1999). Technologies: A social psychological perspective of internet addiction. *CyberPsychology & Behavior*, 2(5), 419–425.
- Terry, C. (2015). Media multitasking, technological dependency, & metacognitive awareness: A correlational study focused on pedagogical implications. In D. Rutledge & D. Slykhuis (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2015* (pp. 1304–1311). Las Vegas, NV, United States: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Thatcher, A., Wretschko, G., & Fridjhon, P. (2008). Online flow experiences, problematic Internet use and Internet procrastination. *Computers in Human Behavior*, 24(5), 2236-2254.
- Tice, D. M., & Baumeister, R. F. (1997). Longitudinal study of procrastination, performance, stress, and health: The costs and benefits of dawdling. *Psychological Science*, 8(6), 454–458.

- TÜİK. (2017). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. 10 Ekim 2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24862> adresinden erişildi
- Weinstein, A., Dorani, D., Elhadif, R., Bukovza, Y., Yarmulnik, A., & Dannon, P. (2015). Internet addiction is associated with social anxiety in young adults. *Annals of Clinical Psychiatry*, 27(1), 4–9.
- Yang, S. C., & Tung, C. J. (2007). Comparison of Internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in Human Behavior*, 23(1), 79–96. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2004.03.037>
- Young, K. S. (1998). *Caught in the net: How to recognize the signs of internet addiction and a winning strategy for recovery*. New York, USA: John Wiley & Sons.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons license Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License. Consultation is possible at <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>